EMBARGO tot zaterdag 25 april 1981 Ca 10.00 uur v.m.

REDE van de voorzitter van de WD, mr. F. Korthals Altes, ter opening van de vergadering van de partijraad van de WD op zaterdag 25 april 1981 om 10.00 uur in Schouwburg Gooiland te Hilversum aan Emmastraat nr. 2.

N.B. 1 Helaas is op 24 april bericht ontvangen dat de vice-bonds- , kanselier en minister van buitenlandse zaken van de Bondsrepubliek Duitsland, H.D. Genscher, voorzitter van de Freie Demokratische Partei, door een kabinetsvergadering verhinderd is de eerder aangekondigde rede in de partijraads- vergadering van de V.V.D te houden.

N.B. 2 De vergadering van de partijraad van deV.V.D is gewijd aan de voorbereiding van het jaarlijks congres van de Federatie van Liberale en Democratische Partijen in de E.G.' (ELD) op 12 en 13 juni 1981 te Kopenhagen. O.a. komt een rapport over mediabeleid aan de orde. Van V.V.D-zijde is aan dat rapport meegewerkt door dr. A.C.A. Dake.

De belangrijkste verkiezingen na 1945, heeft Hans Wiegel de Tweede-Kamerverkiezingen van 26 mei a.s. genoemd. Het zijn dan ook' zeer grote problemen waarvoor ons land staat. En de partijen zijn over de te nemen beslissingen verdeeld, staan soms lijnrecht tegenover elkaar of proberen beslissingen voor zich uit te schuiven. En ondanks die verdeeldheid bepleit de V.V.D een nationale aanpak door een kabinet op brede basis, waarbij geen der grote democratische partijen wordt uitgesloten. Is dat niet wat paradoxaal? Hebben diegenen van onze tegenstanders niet gelijk die zeggen dat door die tegenstellingen een gezamenlijke aanpa.k onmogelijk is? Onmogelijk misschien wel, maar dat maakt een gezamenlijke aanpak niet minder noodzakelijk. Bovendien is de werkelijke speelruimte van de partijen veel minder groot dan de PvdA, die de V.V.D blijft uitsluiten, doet voorkomen.

Op sociaal-economisch gebied 'bepleitte de V.V.D in 1976 - een jaar voor de vorige verkiezingen - al een onbuiging operatie, de zgn. nullijn voor de collectieve uitgaven. Een ombuigingsoperatie van 16 miljard in vier jaar.

Van Aardenne, Rietkerk en Pais waren de rekenmeesters achter dat plan en Van der Schaar van de Sociaal- Economische Commissie. De cijfers waren berekend met behulp

van het Centraal Planbureau. In het vorige verkiezingsprogramma was deze ombuigingsoperatie opgenomen. De V.V.D werd om dit drastische ombuigings-programma weggehoond.
Nadat de Partij van de Arbeid zich uit het nieuwe kabinet had geformeerd, kwam Hans Wiegel aan de beurt.
Na de ongewoon snelle formatie van het kabinet-Van Agt- Wiegel werkte dit een ombuigingsoperatie Bestek '81 uit. Een ombuiging niet van 16, maar van 10 miljard in vier jaar. In het begin wilde het met de aanvaarding van dit plan maar niet volledig lukken. Stukje bij beetje moesten de ombuigingen, de "stapjes" met de ambtenaren-salarissen en de "stapjes" met de stijging van de sociale uitkeringen - het "minder meer" - door de Tweede Kamer worden getrokken. De loyalisten vooral moesten hun vooruitstrevendheid bewijzen door veranderingen aan te brengen die telkens gingen ten koste van de omvang van
de operatie. Zo moest op het bedrag van 10 miljard na verloop van tijd nog een kleine 2 miljard vervangende maatregelen worden gezocht. Zo waren de ombuigingen voor een deel te weinig en te laat. Keer op Keer heeft Rietkerk het kabinet gesteund - hij is erom gehoond en mag nu wel eens beloond keer op keer ook heeft hij om meer ombuigingen gevraagd. Hij heeft ze gekregen.
Al meer dan anderhalf jaar horen wij niet meer dat de V.V.D inlevert. De V.V.D bepaalde zowel in het begin als in de laatste essentiële periode van het kabinet in sterke mate het beleid, uiteindelijk zagen ook anderen de noodzaak van verdergaande bezuinigingen in. En als in mei in de Tweede en de Eerste Kamer de laatste ronde - operatie '81 - wordt afgesloten, dan beloopt de totale ombuiging 17 miljard.
Toch niet iets om trots op te zijn. Want intussen stagneerde de groei meer dan de V.V.D in het 16-miljard-plan van 1971 voorzag. Geen economische groei van 3% per jaar, maar van 0,5% van 1978 t/m 1981. De werkloosheid die had moeten afnemen door de ombuigingen, nam toe door deze stagnatie van de groei, van de investeringen en van de wereldhandel en door sluiting van bedrijven. Maar zonder ombuigingen was het allemaal nog veel rampzaliger geweest Geen econoom die dat betwist. Geen econoom die de noodzaak van de ombuigingen betwist.
Voor de komende vierjarige periode vraagt de V.V.D verdere ombuigingen en zien wij deeltijdarbeid en andere
vormen van arbeidstijdverkorting als noodzakelijk voor vermindering van de

werkloosheid. Wij stellen daarbij de voorwaarde dat de arbeidskosten daardoor niet mogen stijgen. Verkorting dus met inlevering van loon. Daarnaast stelt ons scenario op basis van minimale groei ons allen een inkomensvermindering in het vooruitzicht. Geen dagdromerij op basis van 2 of 2,5% groei. Maar ook niet een ons neerleggen bij de situatie: Wij willen een totale aanpak op alle fronten juist om weer groei te bereiken.
Wie krijgt er gelijk? Deze week verscheen een conceptadvies van een voorbereidende SER-commissie. Op 15 mei, nog voor de verkiezingen, wordt het behandeld. Voor de noodzakelijke terugdringing van het financieringstekort zijn omvangrijke ombuigingen vereist. Loonmatiging is onvermijdelijk. Arbeidstijdverkorting met inlevering van loon. Niet langer uitgaan van een te optimistisch geschatte economische groei. Het lijkt wel of men een toelichting op het V.V.D-verkiezingsprogramma leest.
Wel is er grote tweespalt tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers in de commissie over de omvang van de loonmatiging en selectieve investeringssubsidies. Maar vaststaat dat de arbeidsplaatsen in de marktsector - door het bedrijfsleven - geschapen moeten worden. En ook dat vertelt de V.V.D al jaren en op dat punt heeft de PvdA, die eerst alle heil van overheidsbanen verwachtte, al ingebonden.
Kunnen wij ons nu de weelde veroorloven te blijven
polariseren over vragen als: meer of minder loonmatiging; wel of geen selectieve investering? Of moet getracht worden een voor 20 breed mogelijke groepen aanvaardbaar compromis te vinden. Een scherpe ombuigings- operatie en loonvermindering: dat vraagt een maximum van solidariteit en een maximum aan vertrouwen. Niet alleen vertrouwen van de vakbeweging en de leden daarvan in bijvoorbeeld een kabinet-Den Uyl, maar ook van zelfstandigen en de talloze ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, die nu juist meer vertrouwen hebben in een kabinet met de V.V.D erin. Terecht heeft de heer Perquin van het KNOV deze week erop gewezen dat het midden- en kleinbedrijf de grootste werkgever is in Nederland. Dat is het ook in Europa. Nieuwe werkgelegenheid moet dus juist in die sector geschapen worden.
En dat brengt met zich mee dat de investeringsruimte juist daar gemaakt moet worden. En dat er niet enorme bedragen in noodlijdende industrieën gestoken moeten worden. Terecht heeft Van Aardenne dat uitzichtloze beleid trachten om te buigen, hoe impopulair dat ook was.
Het maximale vertrouwen van het Nederlandse volk, een echt breed draagvlak, krijgt

een kabinet alleen als het op zo breed mogelijke basis is samengesteld en de problemen nationaal aanpakt.
En wat dacht U van een tweede levensgroot probleem? Dat van de woningnood. Terecht wil dit kabinet de woningbouw nu extra stimuleren. Het resultaat kan tweeledig zijn: vermindering van de woningnood en aantrekken van
conjunctuur. Want in de nationale economie is de woningbouw de motor die de conjunctuur kan laten opleven. Niet alleen het bouwen van een woning schept werk, ook het inrichten en het betrekken ervan. Ook op dat terrein moeten alle hens aan dek en moeten we het eens worden over vereenvoudiging van bouwvoorschriften en procedures om werkelijk in de komende vier jaar de ruimte te maken die we nodig hebben als gevolg van de woonverdunning. Op dit punt bereiken we niets met polarisatie of, zoals de PvdA dat zo graag noemt, het zichtbaar maken van de tegenstellingen. Wij beloven ook niet, zoals de PvdA, dat" de 80.000 werkloze bouwvakkers dan direct weer werk krijgen.
Van die zichtbare tegenstellingen hebben wij onze bekomst: in Amsterdam, in Nijmegen, in Groningen.
In Groningen maakte Den Uyl niet de ontruiming van een kraakpand mee, waarna de ruiten van talloze kantoren en winkels werden ingesmeten, zoals dat enkele weken geleden daar gebeurde. Neen, Den Uyl was getuige van het sussen van een burenruzie en van de mislukte achtervolging van een auto zonder licht. Onmiddellijk zag hij een wereld van verschil tussen bijvoorbeeld Nijmegen en Groningen. Wat is dat voor onzin, In Nijmegen en Groningen waren het deels dezelfde vandalen - tegenwoordig "sympathisanten” genaamd - die na afloop van de ontruimingsactie tot vernieling van ruiten e.d. overgingen en de politie met levensgevaarlijke katapults belaagden. Waarom krijgt van Den Uyl de politie in Nijmegen een trap na? Omdat de burgemeester daar toe-vallig CDA'er is en niet PvdA zoals in Groningen? Het
"zichtbaar maken van tegenstellingen” gebeurde blijkens de kranten van donderdag over de ruggen van de politie. Daar passen wij voor. Wij staan achter hen die door onverantwoordelijke vandalen worden bekogeld bij het handhaven van de rechtsorde.
Ook hier geldt dat we beter het kraakprobleem of eigenlijk het veel grotere probleem van de onlusten die aan dat kraken verbonden worden, gezamenlijk kunnen aanpakken.
Het is een internationaal verschijnsel en zou dus ook in internationaal verband bestudeerd moeten worden. Met alle respect dat ik de politie toedraag, in Groningen, in

Nijmegen en elders, die problemen lossen we niet op na een avondje meerijden met een surveillance-auto. Dat is meer een goedkope verkiezingsstunt.
Ik kom weer terug bij de noodzakelijke welvaartsgroei. Noodzakelijk omdat er in ons land nog veel moet gebeuren. Bekostiging van een schoon milieu, het ruimen van gifbelten, de zorg voor de minderheden, vergroting van de werkgelegenheid. Noodzakelijk is welvaartsgroei ook als wij onze bijdrage aan de ontwikkelingssamenwerking met de Derde Wereld op peil willen houden of vergroten. En dan is er in feite nog slechts sprake van een druppel op een gloeiende plaat. Welvaartsgroei is mede afhankelijk van voldoende energie en betaalbare energie. Om olie te besparen staat bij ons energiebesparing nummer één. Wij pleiten ook voor alternatieve energiebronnen en het gebruik van biomassa. Maar wij weten ook dat de ont
wikkeling tijd kost. Het gebruik van steenkolen wordt in beperkte mate aanvaard. De belasting voor het milieu is echter aanzienlijk.
Wij pleiten niet ongenuanceerd voor meer kernenergie, maar wel voor onderzoek o.a. naar veilige opberg- methoden voor het afval. Wij pleiten ook voor het openhouden van bestaande kerncentrales. Borsele moet van de PvdA onmiddellijk dicht. Dat Borsele voor 4 cent per kWh levert en de olie-gestookte centrale van dezelfde maatschappij voor 11 cent, vermeldt de PvdA niet. Dat alleen al de levering van elektriciteit aan Péchiney uit een andere centrale dan Borsele 200 miljoen gulden per jaar extra kost, weegt voor ons zwaar. De PvdA spreekt er niet over. Zouden de PvdA- onderhandelaars daar bij een kabinetsformatie ook met geen woord over willen praten. En ook niet over het feit dat een Europees energiebeleid nodig is. Alleen al uit oogpunt van grensoverschrijdende ruimtelijke ordening en grensoverschrijdende milieupolitiek. Frankrijk, Duitsland en België bouwden en bouwen wel kerncentrales. Ook vlakbij onze grens. Europese politiek voeren we niet door te zeggen: "U doet maar, maar wij doen niets." Ook voor Europa geldt: Samen aan 't werk. Wij maken ons door eenzijdig brandstofgebruik ook enorm kwetsbaar tegenover de leveranciers. Wij willen daarom diversificatie, willen veiligheid óók door ons niet afhankelijk te maken van enkele olieleveranciers. Onderzoek naar veilige toepassing van kernenergie is daarom nodig. En een besluit tot uitbreiding van het aantal kerncentrales kan dat, in aanmerking genomen de
de vorderingen bij het onderzoek en de uitkomsten van de brede maatschappelijke discussie, ook zijn. Wij vinden het dichtgooien van een deur, nog voordat goed gebleken is wat zich daarachter bevindt, een bewijs van angstige kortzichtigheid. Het is de

mentaliteit van hen die vroeger tegen de invoering van de stoomlocomotief waren. Wij willen een dynamische aanpak. Die sluit de ogen niet voor nieuwe ontwikkelingen, maar probeert daarvan profijt te trekken. Een dynamische aanpak sluit uiterste voorzichtigheid helemaal niet uit.

Op het terrein van energievoorziening bepleiten wij een Europese aanpak. Wij doen een beroep op anderen pok Europees te denken en te handelen, zich niet te isoleren uit angst voor het onbekende. De V.V.D is nu.-, nog de enige Nederlandse partij die een energiestandpunt heeft dat gelijk loopt met dat van de liberale fractie in het Europese parlement. Dat geldt niet voor socialiste en christendemocraten en het geldt uiteraard niet voor D'66, dat zich in zijn hooghartigheid heeft geïsoleerd.

Op het gebied van de internationale veiligheid liggen de standpunten van V.V.D en PvdA het verst uiteen. De V.V.D is van oordeel dat, als onverhoopt voor december geen uitzicht op vermindering van de bewapening van het Warschau-pact bestaat, het besluit tot een nucleair antwoord op de SS-20-raketten onvermijdelijk is. Anders verliezen wij onze geloofwaardigheid. Anders gedragen wij ons ook niet als goed bondgenoot. Goed bondgenootschappelijk optreden is eerste voorwaarde voor onze vrijheid en veiligheid.

Goed bondgenootschappelijk

optreden vraagt ook om solidariteit. Solidariteit met de Navo-bondgenoten in Europa. Als wij ons niet langer als goed bondgenoot gedragen, bewerkstelligen wij ook dat meer landen - net als Frankrijk al eerder en het Verenigd Koninkrijk ten dele - hun eigen kernmacht gaan opbouwen. En dat is gevaarlijker dan een beheerste plaatsing in gezamenlijk bondgenootschappelijk verband van Pershing II en kruisraketten. Getuigt het niet alleen maar van zelfoverschatting van ons land, dat maar een klein land is met een beperkte invloed op het wereldgebeuren, als werkelijk gedacht wordt dat de kernwapens de wereld uitgaan als ze uit Nederland gaan. En dat is in wezen wat de PvdA volgens mijn collega Max van den Berg nestreeft.

Op het punt van de veiligheid en de vrijheid bepleit ik een kabinet op brede basis met een internationale aanpak.

Maar het is in het slothoofdstuk van het Liberaal. Manifest al opgemerkt: als de PvdA blijft vasthouden aan het eenzijdig afstoten van kerntaken zonder dat daarover overeenstemming is bereikt binnen Navo-verband, of nieuwe taken waartoe binnen Navo-verband zou worden besloten, weigert te aanvaarden, dan scheiden zich daar feitelijk de wegen tussen V.V.D en PvdA. Niet omdat wij de PvdA per se willen uitsluiten

van regeringsverantwoordelijkheid, maar omdat het bij de internationale veiligheid, vrede en vrijheid om zo belangrijke zaken gaat dat wij op dat terrein niet tot concessies bereid zijn die het wezen van het door ons voorgestane beleid zouden
aantasten. "Er zijn ook in de PvdA mensen die bereid zijn om relativerender te doen over het eigen gelijk", zei Hans Wiegel bij de opening van de campagne. "Maar zij hebben het in de PvdA niet voor het zeggen", voegde hij er toen aan toe. Inmiddels heeft Vredeling, oud minister en oud Europees commissaris en hartstochtelijk PvdA-lid, van zich doen horen. Zijn kunde om te relativeren is bekend. "Congressen kopen geen straaljagers", zei hij en nu wijst hij het afwijzen van de kemraketten af en bepleit hij uitstel. Niet dat wij een uitstel zouden willen, maar met Vredeling komt er misschien weer een begin van discussie in de PvdA, daar waar Den Uyl als politiek leider in die partij schromelijk in verantwoordelijkheid is tekort geschoten.
Het nationale kabinet vindt bij PvdA en D'66 geen genade omdat er dan geen oppositie is en alles in de beslotenheid van het Catshuis zou worden bedisseld.
Ik verwerp deze kritiek. De Nederlandse pers staat er borg voor dat er niets in beslotenheid wordt bedisseld.
De partijen in de Kamers zullen losser tegenover een breed samengesteld kabinet staan omdat er van specifieke regeringspartijen" die het met elkaar eens moeten worden wil de meerderheid niet verloren gaan, geen sprake zal zijn. Er zullen ongetwijfeld wisselende meerderheden worden gevormd. Het belangrijkste is dat door de herkenbaarheid van het kabinet voor grote groepen kiezers het draagvlak voor de te nemen maatregelen het sterkst en daarmee de kans van slagen van het saneringsbeleid

het grootst is. VaN Agt heeft zich over de gedachte van een breed samengesteld kabinet in positieve zin uitgelaten. Voorzitter en vice-voorzitter van het CDA voelen er niets voor. De vice-voorzitter, Piet van Zeil, laatste voorzitter van de KVP, vond ook de oppositie zo belangrijk. Vandaar, dacht ik, dat het CDA ervoor gezorgd heeft dat een deel van die oppositie zich als loyalisten in de eigen gelederen bevindt.
En wat vindt men verder van ons programma. Bekijken we dan de kritiek op de V.V.D, dan blijkt deze zich niet op ons programma te richten, maar op randverschijnselen zoals het propagandabudget (PvdA) of de wijze van besluitvorming en onze bewogenheid

daarbij (Van Agt), of het feit dat wij de kabinetspolitiek tot inzet van de verkiezingen maken (Bukman). En D'66 legt overal uit dat zij wel drie verschillende regeeropties heeft. Weliswaar komt in elke combinatie de PvdA voor, maar wij mogen D'66 niet de bijwagen van de PvdA noemen, want D'66 is helemaal zelfstandig. Goed dan, geen bijwagen, maar dan toch wel de supportersclub van de PvdA. Want D'66 loopt alleen maar uit als de PvdA straks wordt opgesteld.
Wat moet ik toch aan met de kritiek van mijn collega Bukman. Hij verwijt de V.V.D dat we meer bezig zijn het kabinetsbeleid aan de kiezers te verkopen dan het eigen program. Had hij nu maar eens de moeite genomen ons ontwerp-verkiezingsprogramma te lezen, dan had hij direct al op de eerste bladzijde kunnen zien hoe dat komt:

HET HEEFT DE STRIJD AANGEBONDEN MET EEN MENTALITEIT DIE ALS VANZELFSPREKEND VAN DE OVERHEID DIRECTE IWILLIGING VERWACHT VAN ALLE MOGELIJKE GROEPSVERLANGENS. HET HEEFT DE MOED GEHAD MET ZIJN BESTEK-BELEID HET MES TE ZETTEN IN DE OVERDRACHTSUITGAVEN EN VAN DE HOGERE INKOMSTEN EXTRA OFFERS TE VRAGEN. SUBSIDIES AAN BEDRIJVEN ZONDER LEVENSVATBAARHEID STOPGEZET. EEN MILIEUBELEID WAARIN OOK MET ECONOMISCHE BELANGEN REKENING WORDT GEHOUDEN HEEFT GESTALTE GEKREGEN. HET CONSUMENTENBELEID IS VERDER ONTWIKKELD. IN HET ONDERWIJSBELEID ZIJN DE STRUCTUREN MEER NAAR DE ACHTERGROND VERWEZEN EN DE LEERLINGEN NAAR DE VOORGROND GEHAALD. HET EMANCIPATIEBELEIS IS IN GANG GEZET. HET MINDERHEDENBELEID KOMST STEEDS BETER UIT DE VERF. HET BEZUINIGINGS- EN LOONBELEID DAT ZOVEEL WEERSTAND OPRIEP WORDT NU IN BREDE KRING ERKEND ALS NOODZAKELIJK IN DE STRIJD TEGEN INFLATIE EN WERKLOOSHEID.

Die koers zal in de komende jaren moeten worden voortgezet: verscherpt en meer bewust. De werkloosheid kan alleen worden teruggedrukt als zowel in de collectieve als in de particuliere sector offers worden gebracht. Dat is ook redelijk: wij moeten allen delen in de vermindering van de welvaart.
Wij zien inderdaad een continuïteit in het beleid dat wij ais V.V.D voeren: in de oppositie tijdens het kabinet- Den Uyl tijdens het kabinet-Van Agt-Wiegel en in het programma dat wij voor de komende vier jaar opstelden. Wij hoeven onze medeverantwoordelijkheid voor het kabinetsbeleid niet te verdoezelen omdat wij ons niet schamen voor wat onze 12 bewindslieden hebben bereikt. Oe tweeslachtigheid waarbij de ene spreker, zoals Van Agt, mikt op identificatie met het gevoerde beleid, en een andere, of hij nu Bukman, Scholten. Lubbers of Albeda heet, dit gevoerde beleid verloochent, is altijd eigen

geweest aan confessionele politiek en anders dan mijn collega Bukman verbaas ik mij dan ook niet.
Van Agt dwong met zijn uitlating over de besluitvorming binnen de V.V.D over kernbewapening mijn respect af.
Hij miste, zo zei hij, bij de V.V.D de behoedzaamheid die het CDA kenmerkte. Ik moet dat erkennen. De behoedzaamheid van het CDA gaat zover dat het niets zegt, zelfs niet aan de hand van welke criteria in december zal

worden beslist. In die behoedzaamheid kunnen wij hem niet volgen. "De V.V.D spreekt zich zo moeiteloos en schijnbaar onbewogen uit". Dat moeiteloos moet op een vergissing berusten, want er is zeer lang gediscussieerd over de diverse amendementen en met grote zorgvuldigheid zijn de oorspronkelijke tekst en die van het amendement in elkaar gepast en zin voor zin in stemming gebracht. Maar met het "schijnbaar onbewogen" toont Van Agt zich toch wel de ware woordkunstenaar. "Schijnbaar", dus niet echt onbewogen. En dus ook tegenover de V.V.D heel behoedzaam uitgedrukt. Tegelijkertijd rekende hij kennelijk erop dat zijn achterban niet zo zorgvuldig zou luisteren en de betekenis van het woord "schijnbaar" wel zou missen. Zo gebeurde het ook en het beoogde applaus bleef niet uit. En zo kunnen we constateren dat Van Agt door zijn woordkeuze zowel de V.V.D als zijn eigen CDA-gehoor naar waarde wist te schatten.
Verder zal Van Agt geweldig ten strijde trekken voor het particulier initiatief. Het lijkt mij een gevecht tegen windmolens te worden. De schoolstrijd werd al in 1918 door de onderwijspecificatie afgesloten en de V.V.D heeft in haar verkiezingsprogramma de vrijheid van richting, inrichting en oprichting van scholen nog weer eens uitdrukkelijk genoemd. Voor wat het welzijnswerk betreft zijn CDA en V.V.D het erover eens geworden dat particulier initiatief niet tot verschraling, maar tot verrijking van onze geschakeerde samenleving moet kunnen leiden en dat dus monopolieposities moeten worden voorkomen, Daar valt dus evenmin nog veel over uit te vechten in deze verkiezingsstrijd.

De PvdA verwijt - voor zover het ons programma betreft - de V.V.D doemdenken, omdat wij voor een nul-groei zouden hebben gepleit. Het is een interessant verschijnsel dat de V.V.D uitsluitend wordt aangevallen op uitlatingen die zij niet of anders heeft gedaan, of

op volstrekt uit de duim gezogen beweringen. De kwestie van die nul- groei is zo'n uitlating die eerst verkeerd wordt geciteerd en dan wordt aangevallen. Ons hele programma is juist erop gericht weer tot groei te komen.
Hoe staat het er:
401
Om weer voldoende werkgelegenheid te krijgen zijn uitbreiding van investeringen en verlaging van de arbeidsinkomensquote de belangrijkste voorwaarden.
402
Daarvoor moet met een pakket van beleidsmaatregelen naar een zo groot mogelijke economische groei gestreefd worden. Bij de beleidsvoorbereiding voor de nabije toekomst is het niet realistisch met een groei van méér dan rond het nulpunt (van min 0,5 procent tot plus 0,5 tot ten hoogste 1 procent) rekening te houden.
Dus: groei als doelstelling voorop en geen ongegronde verwachtingen wekken voor de nabije toekomst. Tot nog toe is de sociaal-economische kritiek van PvdA-zijde op het V.V.D-programma tot dit punt, dat dus eigenlijk niet bestaat, beperkt gebleven. En verder? Verder zitten we in de sfeer van verdachtmakingen. Max van den Berg en Marcel van Dam verklaarden volgens Het Parool van 11 april dat de V.V.D de boel belazert. "Alleen al de advertenties die de V.V.D tot nog toe geplaatst heeft, kosten meer dan een miljoen", lichtten de PvdA-voorlieden toe. Antwoord: Tot op heden is in het kader van de verkiezingscampagne nog geen enkele advertentie geplaatst. De campagne voorziet in advertenties tot een bedrag van f 600.000,--. De V.V.D krijgt geld van bedrijven en stopt dat in aparte projecten, zodat het niet aan het licht

komt. Antwoord: er zijn helemaal geen aparte projecten. Wat bedoelen Van den Berg en Van Dam met speciale projecten. We hebben het toch over de verkiezingscampagne? Voor die campagne is 900.000,— gulden uitgetrokken en wordt een financiële actie onder de leden gehouden die nu al 635.912,98 gulden heeft opgebracht! Bovendien zou de V.V.D volgens Van den Berg en Van Dam
speciale tarieven bij bevriende dag- en weekbladen krijgen. Dit is niet alleen een schandelijke, maar ook een schadelijke beschuldiging, want dag- en weekbladen die zich niet aan de tarieven houden kunnen enorme boetes krijgen van de Raad van Orde en Tucht voor het Advertentiewezen. Dat weten Van Dam en Van den Berg blijkbaar niet; die slaan maar wat om zich heen. Alsof je daarmee verkiezingen wint. Ten slotte

doet PvdA- campagneleider Bode nog een duit in het zakje; De pagina-grote slotadvertentie zou f 300.000,-- kosten De waarheid is, dat een pagina-grote advertentie in NRC/Handelsblad, De Telegraaf/Nieuws van de Dag, AD-groep, Het Vaderland en Het Parool f 100.762,— zou kosten en dat wij dat bedrag pas zullen uitgeven als de financiële actie meevalt. De ruimte is nog niet gereserveerd. Dan rekent Bode ook nog eens voor dat het laten plakken van 5.000 affiches nog eens f 100.000,— kost. Dat zou zo zijn, en nog wel iets meer kosten, als we deze keer op de zgn. Publex-borden zouden laten plakken, maar dat doen we niet. En zo gooit de PvdA met modder, omdat ze blijkbaar over het programma van de V.V.D niet zoveel zinnige kritiek weet te leveren.

De V.V.D blijft met haar programma en met de wens het beleid van het kabinet-Van Agt-Wiegel voort te zetten een beroep doen op de kiezers. Wij willen dat beleid samen met anderen voeren. Dat kan alleen wanneer de V.V.D- inbreng zo sterk mogelijk is. Diegenen die het beleid willen voortzetten en daarom hun stem willen geven aan Van Agt, moeten goed bedenken dat het CDA veel gereserveerder staat tegenover het beleid van het kabinet-Van Agt-Wiegel dan de V.V.D. Steun aan Van Agt betekent trouwens dat men, naar mate die steun groter is, steeds meer dissidenten in de Kamer brengt. Want die staan op de staart van de lijst. Naar mate Van Agt meer zetels wint, is de kans groter dat hij bij de kabinetsformatie over zijn eigen staart struikelt, zoals Den Uyl vorige keer door zijn achterban werd beentje gelicht.
De V.V.D komt ervoor uit dat zij verantwoordelijkheid wil dragen. Zij gaat in deze tijd van internationale spanning en nationale problemen de verantwoordelijkheid niet uit de weg. Juist nu is er behoefte aan verdraagzaamheid, als wij denken aan de spanningen die in eigen land met culturele en etnische minderheden kunnen gaan ontstaan in een tijd van minder welvaartsgroei. Juist nu is er behoefte aan mensen die zich inzetten voor de vrijheid, voor internationale samenwerking binnen Europa en de Navo. Juist nu is er behoefte aan mensen die zeggen: Gaat het ons land minder goed? Kom op.
Samen aan ’t werk.